

SXEDIO.H55

16.8.1960: ΦΘΑΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΤΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΔΥΚ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΔΥΚ. ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

Με βάση τις συμφωνίες του Λονδίνου και της Ζυρίχης η Ελλάδα και η Τουρκία θα έστελλαν στην Κύπρο, σύμφωνα με τη Συνθήκη Συμμαχίας, δικά τους αποσπάσματα στην Κύπρο τα οποία θα συνέβαλλαν στη διατήρηση της ειρήνης, της ασφάλειας και της τάξεως στο νησί αλλά και της κοινής άμυνας των τριών χωρών.

Τα αποσπάσματα αυτά θα συνεργάζονταν με ένα κυπριακό στρατιωτικό απόσπασμα από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, (αργότερα αυτό καθορίστηκε σε δυο χιλιάδες αξιωματικούς και άνδρες και ονομάστηκε Κυπριακός Στρατός) κάτω από ενιαία διοίκηση που θα σχηματιζόταν στην Κύπρο.

Η ενιαία αυτή διοίκηση θα ήταν ένα Τριμερές Στρατηγείο του οποίου την διοίκηση θα αναλάμβαναν εκ περιτροπής κάθε χρόνο ένας Έλληνας, ένας Τούρκος και ένας Κύπριος ανώτατος αξιωματικός που θα διόριζαν αντίστοιχα οι Κυβερνήσεις της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Κύπρου.

Τη Διοίκηση του Τριμερούς Στρατηγείου ανέλαβε ως πρώτος διοικητής ο Κύπριος Στρατηγός Μενέλαος Παντελίδης, ο οποίος ηγείτο του Κυπριακού που αποτελείτο από **2.000** αξιωματικούς και άνδρες.

Το Ελληνικό απόσπασμα θα αποτελείτο από **950** αξιωματικούς και άνδρες και το Τουρκικό από **650** αξιωματικούς και άνδρες.

Το Ελληνικό απόσπασμα ονομάστηκε ΕΛΔΥΚ από τα από τα ακριτονύμια των λέξεων "Ελληνική Δύναμη Κύπρου" και το Τουρκικό ΤΟΥΡΔΥΚ από τα ακριτονύμια των λέξεων "Τουρκική Δύναμη Κύπρου."

Η δημιουργία και αποστολή των δύο αυτών αποσπασμάτων αποτελούσε το συμβιβασμό που δέχθηκε την τελευταία ημέρα στη διάσκεψη της Ζυρίχης (**11**

Φεβρουαρίου 1959) ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κωνσταντίνος Καραμανλής κατά τις συνομιλίες επί του Κυπριακού με τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας Ατνάν Μεντερές.

Ο Καραμανλής αρνείτο επίμονα να ικανοποιήσει την αξίωση του Τούρκου ομολόγου του για παραχώρηση κυρίαρχης βάσης στην Κύπρο -έστω και ενός βράχου όπως ζητούσε για να μπορέσει να ανυψώσει την τουρκική σημαία και να φρουρείται από ένα μικρό απόσπασμα- και τα πράγματα είχαν φθάσει σε σημείο που φαινόταν ότι οι συνομιλίες στη Ζυρίχη θα κατέρρεαν.

Σ' αυτό το στάδιο των συνομιλιών αντί της βάσης προωθήθηκε η ιδέα της δημιουργίας Τριμερούς Στρατηγείου στην Κύπρο με τη συμμετοχή δυνάμεων από την Ελλάδα, την Τουρκία και την Κύπρο.

Όταν ο Καραμανλής δέχθηκε την πρόταση άρχισε το παζάρεμα για τη δύναμη των σωμάτων από την Ελλάδα και την Τουρκία, που θα στάθμευαν στην Κύπρο.

Ο Μεντερές ήθελε σύμφωνα με τον διπλωμάτη Δημήτριο Μπίτσιο, που συνόδευε τον Καραμανλή στις συνομιλίες (Κρίσιμες Ωρες σελ. 110) μια δύναμη Μεραρχίας από 3.200 άνδρες και για την Ελλάδα 5000.

Ο Καραμανλής, που ήθελε όπως περιορισθεί όσο το δυνατό περισσότερο η στρατιωτική παρουσία της Τουρκίας στην Κύπρο στο ελάχιστο, αντιπρότεινε το ένα τρίτο περίπου των δυνάμεων αυτών και ύστερα από εισήγηση του Μεντερές για αύξηση των δυνάμεων αυτών κατά 60, χωρίς να περιλαμβάνονται οι αξιωματικοί, η συμφωνία επιτεύχθηκε και έτσι δημιουργήθηκαν η ΕΛΔΥΚ και η ΤΟΥΡΔΥΚ.

Ο Ευάγγελος Αβέρωφ γράφει στο βιβλίο του "Ιστορία χαμένων Ευκαιριών, Κυπριακό 1950-196, τόμος Β):

"Το εκκρεμές θέμα -για δημιουργία τουρκικής βάσεως στην Κύπρο- ξαναρχόταν στην επιφάνεια σε κάθε στάση του λόγου. Και σημείωνε μεν μια βραδύτατη πρόοδο για λύση, με δύο συνθήκες, που η μια θα ήταν ανεξάρτητη από την άλλη. Η πρώτη θα ήταν συνθήκη εγγυήσεως του καθεστώτος και θα την έκαναν μεταξύ

τους η Αγγλία, η Ελλάδα και η Τουρκία από το ένα μέρος, η Κύπρος από το άλλο. Η δεύτερη θα ήταν συνθήκη εξασφάλισης της ακεραιότητας της Κύπρου, και θα την έκαναν μεταξύ τους η Ελλάδα, η Κύπρος και η Τουρκία.

Αλλά και αυτή η λύση παρουσίαζε μια μεγάλη δυσκολία. Ο Τούρκος Πρωθυπουργός επέμενε πως για να έχει νόημα η Συνθήκη Συμμαχίας, δεν έπρεπε να εξασφαλίζει μόνο την Κύπρο, αλλά και την Τουρκία, από την πλευρά της ασφάλειας της. Για να καλυφθεί ουσιαστικά ο διπλός αυτός σκοπός, υποστήριζε ότι ήταν απαραίτητο το Τριμερές συμμαχικό στρατηγείο να διαθέτει είτε τουρκικές και ελληνικές βάσεις, είτε μια τουρκική μεραρχία και μία ανάλογη, μεγαλύτερη ελληνική δύναμη. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός επέμενε πως το Στρατηγείο θα έπρεπε να διαθέτει τρεις διμοιρίες, μια από κάθε σύμμαχη χώρα, για σκοπιές και απόδοση τιμών στις σημαίες.

Οι θέσεις δε φαίνονταν να πλησιάζουν. Ο Καραμανλής είχε μόνο διαμηνύσει πως θα δεχόταν η "τιμητική φρουρά" να περιλαμβάνει τρία αποσπάσματα, το ένα από 60 Έλληνες, το άλλο από 40 Τούρκους και το τρίτο από Κύπριους στρατιώτες.

Ο Μεντερές αρνήθηκε κατηγορηματικά και είπε εμπιστευτικά στον Υπουργό του- εμπιστευτικά προφανώς για να μου το πει- ότι θεωρούσε τη πρόταση "προσβλητική ειρωνεία".

Οι θέσεις δεν είχαν πλησιάσει ούτε την τελευταία ημέρα όταν οι δύο αντιπροσωπείες είχαν πια συμφωνήσει και στην ουσία όλων των σημείων και στη διατύπωση τους. Αποφασίστηκε τότε να συναντηθούν οι δυο Πρωθυπουργοί και να διαπραγματευθούν το θέμα οι ίδιοι, πράγμα που δεν είχε γίνει για κανένα άλλο θέμα. Παρόντες θα ήταν μόνο οι δυο Υπουργοί τους.

Συναντήθηκαν νωρίς το απόγευμα της 11ης Φεβρουαρίου. Ο Μεντερές, άνθρωπος συνήθως γελαστός και χαριτολόγος, προσπάθησε από την πρώτη στιγμή με τους τρόπους του και τα λόγια του να μειώσει τη

σημασία του θέματος.

Και μέσα σε θερμές φιλοφρονήσεις και χαριτολογήματα, είπε πως αφού είχαμε υπερπηδήσει τόσα δύσκολο και περίπλοκα εμπόδια, θα ήταν πια εύκολο να συμφωνήσουμε στο μόνο απλό θέμα που απέμενε, το θέμα των βάσεων ή των μεραρχιών". Και πειράζοντας τον Καραμανλή, γιατί ο τελευταίος φαινόταν ενοχλημένος, του είπε πως "λίγο να υποχωρήσει ο ένας, λίγο ο άλλος, θα βρεθεί μια λύση".

Ο Καραμανλής απάντησε αγέλαστος. Είπε πως αν δε συμφωνούσαμε στο τελευταίο θέμα, θα έφευγε για την Αθήνα θεωρώντας πως η όλη προσπάθεια είχε αποτύχει. Είπε πως για πολλούς λόγους δεν το ήθελε αυτό, και είχε αποφασίσει να κάνει μια σημαντική παραχώρηση. Αλλά δεν επρόκειτο να παζαρέψει. Αν η παραχώρηση δεν αρκούσε, θα έφευγε. Μίλησε τότε για φρουρά του Συμμαχικού Στρατηγείου από έναν αριθμό Κυπρίων, από ένα ελληνικό τμήμα **900** ανδρών και ένα τουρκικό **600**.

Ο Μεντερές δυσαρεστήθηκε ή έκανε τον δυσαρεστημένο. Τελικά μέσα σε μια βαριά ατμόσφαιρα, ζήτησε οι αριθμοί να αυξηθούν κατά **50**, ώστε να μη περιλαμβάνουν τους αξιωματικούς.

Την επομένη, πριν από το μεσημέρι μονογραφούσαμε όλα τα κείμενα".

Αυτά για την ιστορία της ίδρυσης των δυο στρατιωτικών αποσπασμάτων ΕΛΔΥΚ και ΤΟΥΡΔΥΚ.

Η Ελληνική Δύναμη Κύπρου (ΕΛΔΥΚ) και η Τουρκική Δύναμη Κύπρου (ΤΟΥΡΔΥΚ) ήλθαν στην Κύπρο στις **16** Αυγούστου, λίγες μόνο ώρες μετά την ανακήρυξη επίσημα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το Ελληνικό απόσπασμα αποτελείτο από **950** αξιωματικούς και άνδρες και το Τουρκικό από **650** αξιωματικούς και άνδρες.

Η υποδοχή που επιφυλάχθηκε από τις δυο κοινότητες ήταν πραγματικά εντυπωσιακή όσο και οι λόγοι που εκφωνήθηκαν.

Ήταν η πρώτη φορά που επίσημα στρατιωτικά

αποσπάσματα των δύο χωρών έφθαναν στην Κύπρο για μεν τους Έλληνες από την εποχή του Στρατηλάτη Κίμωνα που είχε έλθει στην Κύπρο για να βοηθήσει στην εκδίωξη των Περσών, για δε τους Τούρκους από το **1878** που είχε λήξει η Τουρκοκρατία της νήσου με την παράδοση της νήσου στους Άγγλους.

Ο,τι συνέβαινε κατά την άφιξη και υποδοχή των δύο αυτών αποσπασμάτων ήταν η επίδειξη του χωριστικού πνεύματος που επικρατούσε από τα πρώτα βήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Την ΕΛΔΥΚ υποδέχθηκαν στο λιμάνι της Αμμοχώστου μόνο Έλληνες εκπρόσωποι και και επίσημα ο Δήμαρχος της πόλης Ανδρέας Πούγιουρος.

Την ΤΟΥΡΔΥΚ υποδέχθηκαν μόνο Τούρκοι με επικεφαλής τον Ντενκιάς, στον τουρκικό τομέα της πόλης.

Ακόμα τα δυο αποσπάσματα ακολούθησαν διαφορετικούς δρόμους για να μεταβούν στη Λευκωσία.

Η ΕΛΔΥΚ πήγε από τον παλαιό δρόμο Αμμοχώστου-Λευκωσίας, ενώ η ΤΟΥΡΔΥΚ από το δρόμο Τρικώμου-Λευκονοίκου.

Ακόμα χρησιμοποιήθηκαν τα Κυπριακά έθιμα και των δύο κοινοτήτων κατά την υποδοχή των δύο αποσπασμάτων: Κάπνισμα των Ελλήνων στρατιωτών με καπνιστήρια, σφάξιμο αρνιών από τους Τούρκους.

Η ΑΦΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΔΥΚ: Επικεφαλής του Ελληνικού αποσπάσματος ήταν ο Συνταγματάρχης Αρπούζης. Το απόσπασμα έφθασε με τα οχηματαγωγά του Ελληνικού Βασιλικού Ναυτικού Αλιάκμων, Λήμνος και Χίος στις **10.30** το πρωί.

Την ΕΛΔΥΚ υποδέχθηκαν στο λιμάνι ο Αρχηγός του Κυπριακού Στρατού Στρατηγός Μενέλαος Παντελίδης, ο Σύμβουλος της Ελληνικής πρεσβείας στην Κύπρο Ευστάθιος Λαγάκος, ο Γραμματέας της Πρεσβείας Α. Εξαρχος, ο αρχηγός του Ελληνικού Στρατιωτικού Κλιμακίου στην Κύπρο Συνταγματάρχης Κουμανάκος, ο αντισυνταγματάρχης του Ελληνικού Στρατού που βρισκόταν με άδεια στην Κύπρο Κώστας Πολυβίου Παπαδόπουλος από την Αμμόχωστο, ο

βουλευτής Κώστας Χριστοδουλίδης και άλλοι παράγοντες της πόλης.

Το απόσπασμα συντάχθηκε μετά την αποβίβαση του και ανακρούστηκε ο Εθνικός Ύμνος καθώς επιδιόταν η σημαία στον σημαιοφόρο της Δύναμης.

Με επικεφαλής το σημαιοφόρο οι άνδρες της Δύναμης κατευθύνθηκαν στο μικρό δάσος, στην είσοδο της πόλης, κοντά στο Νοσοκομείο, όπου έγινε η επίσημη υποδοχή από το Δήμαρχο της Πόλης Ανδρέας Πούγιουρο, με επικεφαλής το ιρατείο της πόλης.

Είπε ο Ανδρέας Πούγιουρος καταχειροκροτούμενος:

"Έλληνες αδελφοί,

Εκ μέρους της πόλεως Αμμοχώστου σας απευθύνω το καλώς ήλθατε εις την πόλιν του Ευαγόρου, την πόλιν, η οποία πάντοτε φιλοδοξούσε και φιλοδοξεί να έχει την πρωτοπορίαν εις την πνευματικήν εθνικήν και κοινωνικήν δραστηριότητα.

Εις το πρόσωπον σας, αξιωματικοί και άνδρες του ελληνικού στρατού, βλέπομεν και χαιρετίζομεν τον δοξασμένον ελληνικόν στρατόν, ο οποίος πάντοτε στην μακραίωνα ιστορίαν της Ελλάδος πολεμώντας διά την ελευθερίαν της πατρίδος μας, έγγραφε σελίδες εποποιίας και ηρωϊκής αυταπαρνήσεως, απaráμιλου εις την ανθρωπίνην Ιστορίαν.

Εις το πρόσωπον σας βλέπομεν και χαιρετίζομεν την ηρωϊκόν ελληνικόν λαόν, ο οποίος βλέπων το αναπόσπαστο αυτό κομμάτι του ελληνισμού να θυσιάζεται εις τον βωμόν της ελευθερίας, πιστό προς τας προσταγάς των θεών της αρχαιότητος και τα κελεύσματα των ηρώων του, δεν εδίστασε να διαξάγη ποικιλοτρόπως αγώνα συμπαραστάσεως προς τους Έλληνας αδελφούς του της Κύπρου. Σας υποδεχόμεσθε σαν τα πιο ακριβά μας αδέλφια και μέσω σας θέλομεν να στείλωμεν το μήνυμα από τον Ολυμπο της Κύπρου στον Ολυμπο της χιλιάκριβης Ελλάδας, το μήνυμα που στέλλαμε πάντοτε από τα βάθη της τρισχιλιετούς Ιστορίας μας, το μήνυμα της κόρης προς την χιλιάκριβη της μάνα και να τραγουδήσωμεν μαζί το

"και σαν πρώτα ανδρειωμένη, χαίρε ω χαίρε Λευτεριά".

Όπου και αν πάτε εις την ελληνικήν Μεγαλόνησον, θα αισθανθείτε ότι ευρίσκεσθε όχι πολύ μακρὰ από την Ακρόπολιν, γιατί ολόκληρος ο Ελληνικός λαός της Κύπρου πάντοτε ητένιζε και θα συνεχίζει να ατενίζει προς τον ιερόν βράχον της Ακροπόλεως, το σύμβολον της ελευθερίας, της Δικαιοσύνης και του Πολιτισμού.

Τα μάτια μας θα είναι πάντοτε εστραμμένα προς την Ελλάδα και από το μεγαλείο που λέγεται Ελλάδα, από την αστείρευτη πηγήν της Ελληνικής Σοφίας, της Ιστορίας και του Πολιτισμού, θα αντλούμεν διδάγματα διά την περαιτέρω πνευματικήν και εθνικήν μας δράσιν.

Όπως θα δυνηθήτε να διαπιστώσετε και σεις οι ίδιοι, οι διάφοροι βάρβαροι κατακτηταί της Κύπρου, παρά τας πολλὰς προσπαθείας των, δεν ηδυνήθησαν να αλλοιώσουν την εθνολογικήν σύνθεσιν του λαού μας, γιατί πάντοτε προσέκρουσαν εις τον μέγαν βράχον του Ελληνικού Πολιτισμού και απωθούντο όπως ο μαινόμενος ταύρος, απωθείται από το μαστορικό ανέμισμα του κόκκινου μανδύα του ταυρομάχου και συνεχίζει να ακούεται από άκρου εις άκρου της Κύπρου το Ελληνικό τραγούδι, η Εθνική μπαλάντα, η ελληνική γλώσσα και το ελληνικό θούριο και να θερμαίνει την ψυχήν του λαού μας, της λεβεντομάνας το γλυκό χαμόγελο.

Χαιρετίζων την άφιξιν σας εις την ωραίαν Ελληνικήν Μεγαλόνησον σας εύχομαι κάθε ευτυχίαν και είμαι βέβαιος στο κάθε Ελληνικό σπίτι θα βρήτε την φιλοξενίαν που χαρακτηρίζει τους Έλληνας, θα βρήτε την αγάπην και την κατανόησιν. Και είμαι βέβαιος πως ταυτοχρόνως και σεις θα φροντίσετε σαν οι φορείς και μεταλαμπαδισταί του ελληνικού πνεύματος, της Ελληνικής ψυχής και της ελληνικής ανθρωπιάς, να μεταφέρετε εδώ ό,τι ωραίο και ευγενές έχει να προσφέρει η Ελλάς".

(Μεταγλώττιση)

"Έλληνες αδελφοί,

Από μέρους της πόλης Αμμοχώστου σας απευθύνω το καλώς ήλθετε στην πόλη του Ευαγόρα, την πόλη, η οποία πάντοτε φιλοδοξούσε και φιλοδοξεί να έχει την πρωτοπορία εις στην πνευματική, εθνική και κοινωνική δραστηριότητα.

Στο πρόσωπο σας, αξιωματικοί και άνδρες του ελληνικού στρατού, βλέπομε και χαιρετίζομε το δοξασμένο ελληνικό στρατό, ο οποίος πάντοτε στη μακραίωνα ιστορία της Ελλάδας πολεμώντας για την ελευθερία της πατρίδας μας, έγγραφε σελίδες εποποιίας και ηρωϊκής αυταπάρνησης, απaráμιλλη στην ανθρώπινη Ιστορία.

Στο πρόσωπο σας βλέπομε και χαιρετίζομε την ηρωϊκό ελληνικό λαό, ο οποίος βλέποντας το αναπόσπαστο αυτό κομμάτι του ελληνισμού να θυσιάζεται στο βωμό της ελευθερίας, πιστό προς τις προσταγές των θεών της αρχαιότητας και τα κελεύσματα των ηρώων του, δεν δίστασε να διαξάγει ποικιλότητα αγώνα συμπαράστασης προς τους Έλληνες αδελφούς του της Κύπρου. Σας υποδεχόμαστε σαν τα πιο ακριβά μας αδέρφια και μέσω σας θέλομε να στείλομε το μήνυμα από τον Ολυμπο της Κύπρου στον Ολυμπο της χιλιάκριβης Ελλάδας, το μήνυμα που στέλλαμε πάντοτε από τα βάθη της τρισχιλιετούς Ιστορίας μας, το μήνυμα της κόρης προς την χιλιάκριβη της μάνα και να τραγουδήσουμε μαζί το "και σαν πρώτα ανδρειωμένη, χαίρε ω χαίρε Λευτεριά".

Οπου και αν πάτε στην ελληνική Μεγαλόνησο, θα αισθανθείτε ότι βρίσκεστε όχι πολύ μακριά από την Ακρόπολη, γιατί ολόκληρις ο Ελληνικός λαός της Κύπρου πάντοτε ατένιζε και θα συνεχίζει να ατενίζει προς τον ιερό βράχο της Ακρόπολης, το σύμβολο της ελευθερίας, της Δικαιοσύνης και του Πολιτισμού.

Τα μάτια μας θα είναι πάντοτε στραμμένα προς την Ελλάδα και από το μεγαλείο που λέγεται Ελλάδα, από την αστείρευτη πηγή της Ελληνικής Σοφίας, της Ιστορίας και του Πολιτισμού, θα αντλούμε διδάγματα

για την περαιτέρω πνευματική και εθνική μας δράση.

Όπως θα μπορούσατε να διαπιστώσετε και σεις οι ίδιοι, οι διάφοροι βάρβαροι κατακτητές της Κύπρου, παρά τις πολλές προσπάθειες τους, δεν μπόρεσαν να αλλοιώσουν την εθνολογική σύνθεση του λαού μας, γιατί πάντοτε προσέκρουσαν στο μεγάλο βράχο του Ελληνικού Πολιτισμού και απωθούντο όπως ο μαινόμενος ταύρος, απωθείται από το μαστορικό ανέμισμα του κόκκινου μανδύα του ταυρομάχου και συνεχίζει να ακούεται από άκρου σε άκρο της Κύπρου το Ελληνικό τραγούδι, η Εθνική μπαλάντα, η ελληνική γλώσσα και το ελληνικό θούρι και να θερμαίνει την ψυχή του λαού μας, της λεβεντομάννας το γλυκό χαμόγελο.

Χαιρετίζοντας την άφιξη σας στην ωραία Ελληνική Μεγαλόνησο σας εύχομαι κάθε ευτυχία και είμαι βέβαιος στο κάθε Ελληνικό σπίτι θα βρήτε τη φιλοξενία που χαρακτηρίζει τους Έλληνες, θα βρείτε την αγάπη και την κατανόηση. Και είμαι βέβαιος πως ταυτόχρονα και σεις θα φροντίσετε σαν οι φορείς και μεταλαμπαδιστές του ελληνικού πνεύματος, της Ελληνικής ψυχής και της ελληνικής ανθρωπιάς, να μεταφέρετε εδώ ό,τι ωραίο και ευγενές έχει να προσφέρει η Ελλάδα".

Υστερα προσφώνησε τους άνδρες της ΕΛΔΥΚ ο βουλευτής Κώστας Χριστοδουλίδης που ανέφερε:

"Έλληνες αδελφοί

Εκ μέρους των αγωνιστών και του ηρωϊκώς αγωνισθέντος λαού μας σας απευθύνομεν ολοψύχως το καλώς ήλθατε εις την Ελληνικήν αυτήν άκραν που την δόξασαν και την αιμάτωσαν παλαιοί και νέοι ακρίτες.

Ασχέτως των διπλωματικών παιχνιδίων που συνήθως παίζουν οι μεγάλοι εις βάρος των μικρών λαών, εμείς σας δεχόμαστε σήμερα ως αδελφούς, ως τους γενναίους υπερασπιστάς του χώματος του Ελληνικού και τους διαφεντευτές του ιδανικού της φυλής, εσάς που με το αίμα σας εγράψατε το μέγα ΟΧΙ στα χιόνια της Πίνδου και της Αλβανίας, εσάς τους Ακρίτας του Βορρά που έρχεσθε σήμερα να ενώσετε τες τύχες σας με τους Ακρίτας του Νότου.

Οι αγωνιστές της λεβοντομάνας ΕΟΚΑ και μαζί των όλος ο σκληρός δοκιμασθείς λαός μας εις το πρόσωπον της Ελληνικής Στρατιωτικής Δυνάμεως βλέπων την αιωνίαν Ελλάδα, βλέπων τους Έλληνας αδελφούς των, μετά των οποίων διά του αγώνος μας επεδιώξαμεν να ζήσωμεν εις ένα αδιαίρετον σύνολον.

Αι σκληραί καταστάσεις μας επέβαλαν να κρατηθή προσωρινώς μακριά η κόρη από την μητέρα, αλλά αυτό δεν θα μας εμποδίση να χαιρετίσωμεν τα αδέλφια μας.

Η Ελληνική Στρατιωτική Δύναμις δι' ημάς είναι οι Μαραθνομάχοι, οι Σαλαμινομάχοι, οι πολεμισταί του Ευαγόρα και του Ονησίλλου, είναι οι Διγενήδες και Βελισσάριοι του Βυζαντίου, είναι η γενιά των ηρώων του Εικοσιένα και του σαράντα, είναι η ακατάλυτη φυλή των Πανελλήνων.

Ερχεστε αδέλφια από την γην όπου εσπούδασε και έδρασε ο Μάτσης και όπου εξεπαιδεύθη και επολέμησεν ο Αυξεντίου προτού κατέβουν στο νησί για να εξαγιάσουν με το ολοπόρφυρο αίμα τους.

Ερχεστε από την γην όπου την πότισαν με το αίμα τους ο (Χριστόδουλος) Σώζος στους Βαλκανικούς και ο Ροδίων Γεωργιάδης στο σαράντα καθώς και τόσοι άλλοι Κύπριοι εθελονταί.

Η αδελφή και ηρωϊκή Κρήτη θα αποτελεί για μας το πιο φωτεινό παράδειγμα και πιστεύομεν ακράδανα πως την αγάπην την ομόνοιαν, την πίστιν και την αποφασιστικότητα όλων μας θα φτάσωμεν στην εκπλήρωσιν του Γαλάζιου ονείρου μας.

Ζήτω η αθάνατοι μαχηταί της Ελληνικής Ελευθερίας".

(Μεταγλώττιση)

"Έλληνες αδελφοί

Από μέρους των αγωνιστών και του λαού μας που ασγωνίστηκε ηρωϊκά σας απευθύνουμε ολόψυχα το καλώς ήλθετε στην Ελληνική αυτή άκραν που την δόξασαν και την αιμάτωσαν παλαιοί και νέοι ακρίτες.

Άσχετα από τα των διπλωματικά παιχνίδια που

συνήθως παίζουν οι μεγάλοι σε βάρος των μικρών λαών, εμείς σας δεχόμαστε σήμερα ως αδελφούς, ως τους γενναίους υπερασπιστές του χρώματος του Ελληνικού και τους διαφεντευτές του ιδανικού της φυλής, εσάς που με το αίμα σας εγράψατε το μεγάλο ΟΧΙ στα χιόνια της Πίνδου και της Αλβανίας, εσάς τους Ακρίτες του Βορρά που έρχεσθε σήμερα να ενώσετε τις τύχες σας με τους Ακρίτες του Νότου.

Οι αγωνιστές της λεβοντομάνας ΕΟΚΑ και μαζί των όλος ο λαός μας που δοκιμάστηκε σκληρά στο πρόσωπο της Ελληνικής Στρατιωτικής Δύναμης βλέποντας την αιώνια Ελλάδα, βλέποντας τους Έλληνες αδελφούς των, με τους οποίους με τον αγώνα μας επιδιώξαμε να ζήσουμε σε ένα αδιαίρετο σύνολο.

Οι σκληρές καταστάσεις μας επέβαλαν να κρατηθεί προσωρινά μακριά η κόρη από τη μητέρα, αλλά αυτό δεν θα μας εμποδίσει να χαιρετίσουμε τα αδέλφια μας.

Η Ελληνική Στρατιωτική Δύναμη για μας είναι οι Μαραθονομάχοι, οι Σαλαμινομάχοι, οι πολεμιστές του Ευαγόρα και του Ονήσιλλου, είναι οι Διγενήδες και Βελισσάριοι του Βυζαντίου, είναι η γενιά των ηρώων του Εικοσιένα και του σαράντα, είναι η ακατάλυτη φυλή των Πανελλήνων.

Ερχεστε αδέλφια από τη γη όπου σπούδασε και έδρασε ο Μάτσης και όπου εκπαιδεύθηκε και πολέμησε ο Αυξεντίου προτού κατέβουν στο νησί για να εξαγιασουν με το ολοπόρφυρο αίμα τους.

Ερχεστε από τη γη όπου την πότισαν με το αίμα τους ο (Χριστόδουλος) Σώζος στους Βαλκανικούς και ο Ροδίων Γεωργιάδης στο σαράντα καθώς και τόσοι άλλοι Κύπριοι εθελοντές.

Η αδελφή και ηρωική Κρήτη θα αποτελεί για μας το πιο φωτεινό παράδειγμα και πιστεύουμε ακράδαντα πως την αγάπη την ομόνοια, την πίστη και την αποφασιστικότητα όλων μας θα φτιάσουμε στην εκπλήρωση του Γαλάζιου ονείρου μας.

Ζήτω η αθάνατοι μαχητές της Ελληνικής Ελευθερίας".

Ο διοικητής της ΕΛΔΥΚ, Συνταγματάρχης Αρπούζης

απαντώντας στη συνέχεια "εν καταφανεί συγκινήσει" σύμφωνα με ρεπορτάζ της εφημερίδας "Ελευθερία" της Λευκωσίας στις 17 Αυγούστου 1960 "ηυχαρίστησε για την αποθεωτική υποδοχή που επιφυλάχθηκε στους Έλληνες στρατιωτικούς" και πρόσθεσε ότι "είναι βέβαιος ότι εν Κύπρω θα εύρη αγάπην και κατανόησιν η υπ' αυτόν τελούσα ελληνική δύναμις, η οποία εν τω πλαισίω της δυναμικότητος της θα συμβάλη διά την ευημερίαν και την πρόοδον της Κυπριακής Δημοκρατίας".

Στη συνέχεια μίλησε ο Στρατηγός Παντελίδης που είπε ότι ως Κύπριος, ο οποίος είχε την τύχη να υπηρετήσει για σειράν ετών στον ελληνικό στρατό "αισθάνεται ιδιαιτέραν συγκίνησιν διότι ελληνικά στρεύματα πατούν τα χώματα της Κύπρου".

Στη συνέχεια ως αρχηγός του Τριμερούς Στρατηγείου, ο Στρατηγός Παντελίδης ανέγνωσε την ημερήσια διαταγή προς την ΕΛΔΥΚ, ως μελών του Τριμερούς Στρατηγείου (η ίδια διαταγή διαβάστηκε και κατά την άφιξη των ανδρών της ΤΟΥΡΔΥΚ):

"Αξιωματικοί και οπλίται του Τριμερούς Στρατηγείου, καλώς ήλθετε,

Εντασσόμενοι εις το Τριμερές Στρατηγείο από σήμερα αναλαμβάνετε συγχρόνως το υψηλό και ευγενές καθήκον να υπηρετήσετε υπέρ του σκοπού της ελευθερίας, ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου.

Προσδοκώ όπως εμπιστευθήτε με το πνεύμα ειλικρινούς και ανεπιφύλακτης συνεργασίας μεταξύ σας, εντασσόμενοι όλοι ως στρατιώτες μιας και της ίδιας μεγάλης ομάδας, η οποία ομομάζεται Τριμερές Στρατηγείο, της οποίας τη Διοίκηση αναλαμβάνω από σήμερα.

Εχοντας πλήρη συναίσθηση των ευθυνών και των καθηκόντων μου διαστάσσω τα ακόλουθα:

1. Θα υπηρετήσετε και θα συνεργασθήτε πιστά, ισότιμα και αλληλέγγυα προς εκπλήρωση του σκοπού σας, ως ετέθη ανωτέρω, χωρίς να υπεισέλθη ποτέ στο νου σας οιαδήποτε διαφορετική σκέψη ή πρόθεση ή

διακριτική συμπεριφορά προς αλλήλους, λόγω της διαφορετικής εθνικότητας στην οποία ανήκετε ο καθένας.

2. Θα συμμορφωθείτε προς το γενικό καθήκον του σεβασμού προς τους Νόμους, αστυνομικές διατάξεις, ήθη και έθιμα και στα ισχύοντα θέσμια παρά την Κυπριακή Δημοκρατία.

3. Θα περιβάλετε στον εαυτό σας αυστηρή αποχή από κάθε αναμίξεις σε οποιοδήποτε ζήτημα Πολιτικής ή Κοινοτικής φύσεως, ως και αποφυγή κάθε σχολίου σε τέτοια ζητήματα κατά τις συνομιλίες μεταξύ στρατιωτικών και ιδιωτών και ακόμη μεταξύ οικογενειών στρατιωτικών μεταξύ τους και προς τις οικογένειες των κοινοτήτων στην Κύπρο.

4. Υπομιμνήσκω το καθήκον ευγενούς συμπεριφοράς προς την Κυπριακή Κοινωνία ως και του σεβασμού της αξιοπρέπειας κάθε ατόμου που ζει στην Κύπρο.

5. Κάθε πράξη, ενέργεια ή εκδήλωση κάθε στρατιωτικού του τριμερούς Στρατηγείου πρέπει να πηγάζει και να κυριαρχείται από το πνεύμα της αγάπης του αλληλοσεβασμού και της φιλίας και συνεργασίας προς εξυπηρέτηση του ενός και ενιαίου κυπριακού συμφέροντος χάριν του οποίου έχετε έλθει εδώ.

7. Η Διοίκηση και το Επιτελείο του Τριμερούς Στρατηγείου θα λειτουργήσει προσωρινά στα Γραφεία του Υπουργείου Άμυνας.

Μ. Παντελίδης, διοικητής Τριμερούς.

Σαν τέλειωσε η τελετή οι άνδρες της ΕΛΔΥΚ επέβησαν σε 50 λεωφορεία και κατευθύνθηκαν στη Λευκωσία μέσω της παλαιάς οδού Λευκωσίας-Αμμοχώστου κατευθυνόμενοι στη Λευκωσία.

Στα χωριά απ' όπου περνούσαν είχαν αναρτηθεί οι ελληνικές σημαίες ενώ οι δρόμοι ήσαν στρωμένοι με μερσίνια

"Αι οδοί των χωρίων εστρώθησαν με μερσίνην, ανυψώθησαν δε ελληνικαί σημαίαι και πανώ με συνθήματα "Ζήτω ο ένδοξος ελληνικός στρατός " και "ζητω το Εθνος" γράφει στο ρεπορτάζ της η

"Ελευθερία", η οποία προσθέτει ότι "άνδρες και γυναίκες ενηγκαλίζοντο και ησπάζοντο με δάκρυα εις τους οφθαλμούς, τους επικεφαλής της πομπής αξιωματικούς της ΕΛΔΥΚ και καλωσόριζαν τούτους και τους άνδρας των. Επικεφαλής των χωρικών ήσαν οι ιερείς οι οποίοι εκάπνιζαν τους Έλληνας στρατιωτικούς κατά το Κυπριακόν έθιμον".

Πρόσθετε η ίδια εφημεριδα:

"Εις Κοντιάνα προσεφώνησε τους Έλληνας στρατιώτας ο διδάσκαλος Α. Καγιάς, ιδιαιτέρας δε υποδοχής έτυχον οι Έλληνες αδελφοί εις την ηρωτόκον Λύσην, γενέτειραν του θρυλικού υπαρχηγού της ΕΟΚΑ Γρηγορίου Αυξεντίου. Αμα τη αφίξει των Ελλήνων στρατιωτών, ο επικεφαλής του αναμένοντος πλήθους πατήρ του ήρωος Αυξεντίου κ. Πιερής, εν καταφανεί συγκινήσει και δακρύων εχαιρέτισε τους Έλληνας αδελφούς, είπών τα εξής:

"Εκ μέρους των οικογενειών των υπέρ πίστεως και πατρίδος πεσόντων αγωνιστών της Λύσης σας απευθύνω σήμερα το καλώς ήλθατε.

Η εδώ άφιξις σας θα συμβολίζη δι' ημάς δύο πράγματα: Πρώτον την μεγάλην στοργήν της Πατρίδος Ελλάδος προς τα τέκνα της και δεύτερον τους ακαταλύτους δεσμούς οι οποίοι θα συνδέουν για πάντα το νησί μας με την μητέρα πατρίδα.

Στο προσωπο σας βλέπομεν την εγγύησιν της ανεξαρτησίας μας και της Ελληνικότητας του νησιού μας.

Δεχθείτε ακόμη μίαν φορά το καλώς ήλθατε από τον υπερήφανο πατέρα ενός αγωνιστού του Κυπριακού αγώνος, ο οποίος κάποτε εφόρεσε την ιδικήν σας τιμημένην στολήν του Έλληνο αξιωματικού και ο οποίος εθυσιάσθη διά την Κυπριακήν ανεξαρτησίαν. Εύχομαι η παραμονή σας εις την Κύπρον να συνδοδευθή με τα πλέον ευτυχή γεγονότα διά την Κυπριακήν Δημοκρατίαν".

Στη συνέχεια προσφώνησε τους στρατιώτες ο δάσκαλος Ιωνάς Παπαϊωάννου:

"Η ηρωϊκή κονότης Λύσης, με δάκρυα συγκινήσεως

και αισθήματα εθνικής υπερηφανείας σας υποδέχεται σήμερα στα μαρτυρικά της χώματα. Η τιμημένη σημαία, η οποία προβαδίζει του συντάγματος σας υπήρξε το σύμβολον, χάριν του οποίου εννέα αγωνισταί του χωρίου μας έδωσαν το αίμα των θυσιών διά την πατρίδα.

Η ίδια σημαία υπήρξε το λάβαρον το οποίον μας ενεψύχωσε και μας ενεδυνάμωσε να θραύσωμεν τα δεσμά μας. Η σημαία αυτή, ως γίνη τώρα το σύμβολον των ανακαταλύτων δεσμών μας με την μητέρα Ελλάδα.

Η μαρτυρική κοινότης σας προσφέρει την ανθοδέσμη αυτήν και σας λέγει το Καλώς ήλθατε αδέρφια εις Πατρίδα ελευθέραν.

Τα λουλούδια αυτά, μαζεμένα από την μαρτυρικήν και αιματοβαμμένην γή μας, μας θυμίζουν τον τετράχρονο επικόν αγώνα του Κυπριακού λαού, μας θυμίζουν την θυσίαν των ηρώων μας, χάριν των οποίων σήμερα εορτάζομεν την ανεξαρτησίαν του νησιού μας. Μερικά από τα λουλούδια αυτά είναι διαλεγμένα πάνω από τον τάφο του θρυλικού Λεωνίδα της κονότητας μας, Γρηγόρη Αυξεντίου και αυτά δεν είναι τίποτε άλλο παρά η σκυτάλη εκείνη την οποίαν ο Ελληνικός στρατός παρέδωσεν εις τον άλλοτε ανθυπολοχαγόν του και την οποίαν σας παραδίδει τώρα τιμημένην, δοξασμένην και νικηφόρον.

Εμείς δε πιστεύομεν ότι το σύνταγμα σας θα αποτελέση τον κρίκο εκείνο της αλύσεως, ο οποίος θα ενώση την Δημοκρατίαν της Κύπρου με την μητέρα πατρίδα. Είμαστε βέβαιοι ότι θα αποτελέσητε την γέφυραν εκείνην διά της οποίας οδηγούμενοι θα φθάσωμεν εις την ολοκλήρωσιν των πόθων μας.

Καλώς ήλθατε αδέρφια".

Στη Βατυλή μίλησε ο Μιχαλάκης Σπύρου, στην Ασσια ο Γιώργος Προδρόμου, καθηγητής του Παγκυπρίου Γυμνασίου, στην Αφάνεια ο Γιαννάκης Παπαγεωργίου, ενώ στην οδό έναντι του Παλαικύθρου συγκεντρώθηκε πλήθος με επικεφαλής επτά οπλοφόρους κυνηγούς, οι οποίοι με την άφιξη των στρατευμάτων πυροβόλησαν στον αέρα εκφράζοντας έτσι τη χαρά τους για την

άφιξη των ελληνικών στρατευμάτων.

Στις 7 το βράδυ οι 950 αξιωματικοί και άνδρες της ΕΛΔΥΚ έφθασαν στο στρατόπεδο "Χουίτιγκτον", παρά τον Ιππόδρομο και σύμφωνα με την "Ελευθερία", "κατά την διέλευσιν εκ της Παλουριωτίσσης και των οδών της Λευκωσίας οι Έλληνες στρατιώται έτυχον υπό των κατοίκων ενθουσιώδους υποδοχής, εις μερικά δε σημεία είχαν τοποθετηθή υπεράνω της οδού πανώ με την επιγραφήν "Καλώς ήλθατε ελεύθεροι αδελφοί".

Ωστόσο, στο στρατόπεδο δεν υπήρξε καμιά υποδοχή παρά μόνο από μερικούς γείτονες.

Η ΑΦΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΔΥΚ: Σχεδόν την ίδια ώρα έφθασαν στη Λευκωσία και οι 650 αξιωματικοί και άνδρες της ΤΟΥΡΔΥΚ οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στο στρατόπεδο του Κύκκου.

Η άφιξη τους στην Κύπρο χαιρετίστηκε με το σφάξιμο αρνιών κατά το τουρκικό έθιμο.

Ο ανταποκριτής της "Ελευθερίας" περιέγραφε ως εξής την άφιξη της ΤΟΥΡΔΥΚ:

"Οι Τούρκοι στρατιώται, οι οποίοι απεβιβάσθησαν εις τον λιμένα Αμμοχώστου την πρωΐαν της σήμερον έτυχον θερμοτάτης υποδοχής, υπό χιλιάδων Τουρκοκυπρίων, οι οποίοι είχαν καταλάβει θέσεις επί των τειχών που περιβάλλουν την παλαιάν πόλιν της Αμμοχώστου.

Επί των τειχών εις το στόμιον του λιμένος, όπου χιλιάδες Τούρκων Κυπρίων κατέλαβον επικαίρους θέσεις από της 7ης π.μ. ώρας, είχαν τοποθετηθή τρεις πελώριοι τουρκικάί σημαίαι, αι δύο των οποίων εκατέρωθεν του στομίου του λιμένος.

Δεν είχε ληφθή πρόνοια δια την τοποθέτησιν της ελληνικής σημαίας εις το καίριον τούτο σημείον του λιμένος, εδέησε δε να μεταβούν Έλληνες ιδιώται διά της ατμακάτου του κ. Φράγκου, διά να τοποθετήσουν Ελληνικήν σημαίαν εις το έτερον στόμιον του λιμένος υπό τους μυκτηρισμούς φανατικών Τοήρκων επί των τειχών.

Εις των Τούρκων τούτων έπεσεν εκ του τείχους

εις την τάφρον και ετραυματίσθη σοβαρώς.

Εσφάγη ενώπιον του πρώτου αποβιβασθέντος Τούρκου στρατιώτου υπετροφικός τράγος εις τα τείχη της παλαιάς πόλεως Αμμοχώστου.

Εκ του λιμένου οι Τούρκοι στρατιώται μετέβησαν εις πλατείαν Κεμάλ Αιτατούρκ, εις την παλαιάν Αμμόχωστον και εις χώρον έξωθι των τειχών όπου τους προσεφώνησεν ο κ. Ντενκτάς, πρόεδρος της Τουρκικής Κοινοτικής Βουλής.

Απήντησεν ο αρχηγός του τουρκικού στρατιωτικού αποσπάσματος Συνταγματάρχης Σουνάλπ.

Εκείθεν τα τουρκικά στρατεύματα ανεχώρησαν εις Λευκωσίαν διά της οδού Τρικώμου-Λευκονοίκου.

Οι Τούρκοι χωρικοί συνηγωνίζοντο εις την διακόσμησιν των οδών και των οικιών των με τουρκικός σημαίας και χαιρετιστήρια μηνύματα".

Η υποδοχή των τουρκικών στρατευμάτων, σύμφωνα με το Ρώυτερ έγινε από δέκα τουρκοκύπριους γέροντες ηλικίας **90** ετών που είχαν ζήσει την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Σύμφωνα με το ίδιο πρακτορείο οι γέροντες με λευκές γενιάδες ενηγκαλίσθησαν τους πρώτους που πάτησαν το πόδι τους στην Κύπρο φωνάζοντας: "Σας εχάσαμεν επί τόσον καιρόν".

Στη Λευκωσία το τουρκικό απόσπασμα έφθασε γύρω στις επτά το βράδυ και εγκαταστάθηκε στο στρατόπεδο του Κύκκου.

Μια ομάδα όμως από **60** τούρκους στρατιώτες κατέληξε στον περίβολο του ΕΦΚΑΦ, όπου κατέθεσαν στεφάνι στην προτομή του Αιταρουκ, ενώ τουρκοκύπριοι έσφαζαν προς τιμή τους αρνιά.